

II. NYELV ÉS IRODALOM

A *ь, ъ* VOKALIZÁLÓDÁSA A SÁMSONHÁZI SZLOVÁK NYELVJÁRÁSBAN

Írta: BACSA PÁL

Sámsonháza szlovák nyelvű kisközség nyelve a középszlovák nyelvjáráshoz tartozik. Részletesen eddig még senki sem foglalkozott vele. [1]

Tudomásom szerint a magyarországi szlovák nyelvjárásokat kutató és tanulmányozó atlasz hivatott arra, hogy feltárja többek között e község tájszólásának jellemző jegyeit is. De ez sem dolgozza majd fel részletesen e nyelvet, hiszen egy ilyen műnek nem is lehet célja minden nyelvi apróság rögzítése. Feladata csak az, hogy a legjellemzőbb, legáltalánosabb ismertetőjegyeket ölelje fel.

Ebben a rövid tanulmányban nem célozom e nyelvjárás valamennyi jellemző jegyének bemutatása, csak arra törekszem, hogy kifejtsem a címben megjelölt két ószláv hangnak mai megfelelőit, illetőleg azt, mi lett e hangok sorsa.

E hangok vokalizációja ugyanis egyik jellemző és meghatározó erejű jegye nemcsak a szlovák nyelvjárások (kelet-, nyugat-, középszlovák), hanem a szláv nyelvek (kelet-, nyugat-, délszláv nyelvek) megkülönböztetése szempontjából is. [2]

Ismert tény, hogy ezeknek a hangoknak a fejlődése kétirányú. Mindkét hang előfordulhatott gyenge (hangsúlytalan), illetve erős (hangsúlyos) helyzetben.

Gyenge helyzetű volt minden páratlan jer (*ъ, ъ*), vagyis mindegy volt, hogy *ъ* (kemény) vagy *ь* (lágú) jer hangról van szó. A szótagokat a szó végétől kell számolnunk, tehát $\frac{x \text{ syn} \text{ъ} >}{1} \text{ sin}$ (syn) [3], $\frac{* \text{днь} \text{ъ} \text{ь} > \text{ňeska}}{3 \ 2 \ 1}$ (dnes) [4], $\frac{x \text{ pet} \text{ъ} \text{ъ} > \text{pjatok}}{2 \ 1}$ (piatok) stb., tehát az 1, 2, 3... számozott jerek.

Ha ezeket a redukált hangok által alkotott szótagokat teljes értékű magánhangzó által alkotott szótag szakítja meg, a jerek által alkotott szótagok számozása újakezdődik, pl.: $\frac{x \text{ k} \text{ъ} \text{č} \text{ъ} \text{bka} >}{2 \ 1} \text{ kečka}$, $\frac{x \text{ d} \text{ъ} \text{s} \text{ъ} \text{ka} > \text{doska/deska}}{2 \ 1}$, $\frac{x \text{ ot} \text{ъ} \text{g} \text{ъ} \text{nat} \text{ъ} > \text{odohnat/d'}}$,

$\frac{x \text{ v} \text{ъ} \text{z} \text{ъ} \text{me} \text{š} \text{ъ} >}{2 \ 1 \ 1} \text{ vezňeš}$ (vezmes) stb. Ez utóbbi példa bizonyítja leginkább a szabályt, hogy a szó végén levő *ъ* 1-es sorszámozást kap, mert a szó végétől az első szótag, míg a harmadik szótagnál újra kell számozni a *ъ, ъ* alkotta szótagokat, mivel az elkezdett számozást teljes értékű magánhangzó által alkotott szótag szakítja meg. [5]

Amint megfigyeltük, az ószláv alakok mellett feltüntetett mai alakok (ezek a jelzett nyelvjárásból vett alakok) igazolják, ezek a hangok kétféleképpen viselkedtek a fejlődés során éppen attól függően, milyen helyzetben voltak. A gyenge helyzetben levők kiestek, itt-ott a lágú jer (*ь*) palatalizálta az előtte levő mássalhangzót, pl.: $x \text{ днь} > \text{deň}$ (deň), $x \text{ рнь} > \text{peň}$, $x \text{ дъ} \text{д} \text{ъ} > \text{dažd'}$ [dážd'], $x \text{ čel'ad} \text{ъ} > \text{čel'ad'}$ stb. Ez azonban nem minden esetben következik be: $x \text{ рол} \text{ъ} \text{но} > \text{plátno}$, $x \text{ в} \text{ъ} \text{ д} \text{ъ} \text{не} > \text{vodňe}$ (vo dne) stb.

A gyenge helyzetben levő jerek ebben a nyelvjárásban ugyanazokat a változókat okozták, mint amilyenek az irodalmi szlovák nyelvben is bekövetkeztek.

Az erős helyzetben levő jerek (vagyis a szó végétől, vagy a szó belsejében jerral kezdődő szótagoktól számított páratlan szótagokban levő jerek) vokalizálódtak, azaz teljes értékű magánhangzóvá alakultak, mégpedig *e, o, a* hangokká váltak, melyek közül az *a > á*, az *e > je* (ie), vagyis hosszú magánhangzóvá is megnyúlhatott (l. lentebb.) [6]

Mielőtt e rendszert bemutatnánk, rá kell mutatnunk arra, hogy nem mindegyik erős helyzetben levő jer vokalizálódott. Két esetben nem követte a szabályt a jer-törvény.

1. Nem vokalizálódtak a páros helyzetben levő jerek, ha *kontrakció* (összevonás) [7] hangváltozásban szerepeltek, mivel ez a változás előbb játszódott le, mint a jerek vokalizálódása.

2. Nem vokalizálódtak a páros helyzetben levő jerek a *tərt, təlt, tərt, təlt* típusban sem. [8] Ebben az esetben ugyanis az irodalmi nyelvhez hasonlóan szótagképző *r, l* esetleg *ř, ĺ* (hosszú) mássalhangzók alakultak ki, pl.: **гѣрньсѣ* > *hrňjec* (hrniec), **чрѣбѣта* > *chrpta* (chrpta), **сѣмѣртѣ* > *smří*, **вѣлкѣ* > *vlk*, de ilyenek még: *vřba, trň, stlp, chlp* stb.

Most pedig vizsgáljuk meg a teljes értékű magánhangzóvá alakult (vokalizálódott) jereket. Hogy a rendszer áttekinthetőbb legyen, külön tárgyaljuk a *ѣ* és külön a *ѣ* hang vokalizálódását.

Az *ѣ*-ből leggyakrabban *o* lett, de előfordul *e* és *a* is, megnyúlt helyzetben az utóbbi kettő *je* (ie), *á*.

1. *ѣ > o*: a) *szóitőben*: **мѣчѣ* > *moh*, **посѣлѣ* > *posol*, **сѣнѣ* > *son* (de *sen* is), a *son* és a *sen* is ritkán fordul elő, mert inkább az igét használják a főnevek helyett, mégis előfordulnak ilyen mondatok: „*Mala pekni son.*” — „*Strašni sen mala.*” (Szép álma volt. — Szörnyű álma volt.) stb. [9] Azt sem lehet eldönteni, melyiket használják gyakrabban, az *o*-s vagy az *e*-s alakot. A megkérdezettek hozzávetőleg fele-fele arányban oszlottak meg a két alak használatát illetően. Ide tartoznak még az alábbi szavak: **вѣнѣ* > *vo* (voka) az irodalmi *von*, *vonka* helyett, **вѣдѣ* > *voš*, **огѣлѣ* > *uhó* (uhol) [10], **рѣжѣ* > *rož* stb.

b) *végződésben*: **ѣкѣ*: **пѣтѣкѣ* > *pjatok* (piatok), **členѣкѣ* > *členok*, de ilyenek még: *utorok, svjatok* (sviatok), *chládok, kúsok, kvjetok* (kvietok), *statok, štvtok* stb.

c) *előljárókban*: **зѣ, сѣ, кѣ, вѣ, предѣ*, előljárókból *zo, ko, vo, predo*, lett, pl.: **предѣ мѣна* > *predo mňa*, **сѣ рѣсѣмѣ* > *zo pson* (so psom), **вѣ дѣнѣ* > *vo dňe* (vo dne), **кѣ мѣнѣ* > *ko mňe* (ku mne), *de gu stolu* (ku stolu), *podo mňó* (podo mnou) [11], *predo dverma* (*prede dvermi* a vallási szövegekben) [12].

d) *igekötőkben*: (predpona): *rozohnat' / d'*, *nadohnat' / d'*, *zobrat / d'*, (de *zberat' is*), *odobrat' / d'* stb.

2. *ѣ > e / je* (ie): **олкѣтѣ* > *laket' / d'*, **тѣнѣ* > *ten, tento, tentoka*, **гѣрѣтѣтѣ* > *repotat' / d'*, *repose*, **црѣкѣвь* > *cirkev*, **кѣчка* > *kečka*, de ilyen még a *kedi* (kedy), *kebi* (keby), *keri* (ktory), *kel'ko* (kol'ko) határozószók, illetve névmások sora is.

Az *e* néhány esetben megnyúlik: **бѣзѣ* > *bjeza* (baza).

3. $\text{ь} > a/\acute{a}$: $^x \text{cesnəkь} > \text{cesnak}$, $^x \text{džďbь} > \text{dažd'}/\text{dážď}$, ide sorolható még a $^x \text{synəkь} > \text{sinak}$ (synak) szó, amely csak ritkán és pejoratív értelemben használatos.

Látjuk, hogy nem egységes a ь (kemény jer) vokalizálódása még ugyanabban a szóban sem, de míg a *sen-son* alakok párhuzamosan élnek egymás mellett, addig bizonyos esetekben az *e-s* vokalizációs alakokat csak pejoratív értelemben használják, vagyis a *doska*, *zdocho* (zdochol), *vo* (von) alakok mellett a *deska*, *zdechó*, *ven* alakok rosszalló értelemben élnek a nyelvjárásban. Különösen a *vo-ven* alakpárhuzam enged arra következtetni, hogy a községben a szlovák ajkú lakosság letelepedésének idején nyugatszlovák nyelvjárást beszélő egyének, családok is letelepedhettek, s a középszlovákot beszélők ezektől vették át az *e-s* alakokat, melyekkel kezdetben csúfolták őket, s ez a pejoratív értelem maradt meg, s használatos még ma is az *o-s* alakok mellett. A *vo-ven* változatban az *e-s* alak megőrizte az irodalmi *von* alak *n*-jét is, a *vo* változatban ez ugyanis egyáltalán nem fordul elő a *voka*, *tavoka* továbbképzésben sem. Egyetlen adatunk van arra, hogy ebben a szóban az *-n-* megvan: *vonoka* több mint valószínű a *tanuka* (dnu) analógiájára, de csak egyetlen embertől hallottam. [13]

Az ь (lágy jer)-ből leginkább *e* lett ebben a nyelvjárásban, de ez is vokalizálódhatott *o* és *a* hanggá is. Itt is előfordul nyúlás, s ebben az esetben az $e > je$ (ie), az $a > á$ lesz.

- $\text{ь} > e$: a) *szótőben*: $^x \text{dьnьsь} > \text{ňeska}$ (dnes), $^x \text{dьnь} > \text{d'eň}$ (deň), $^x \text{pьnь} > \text{peň}$, $^x \text{pьsь} > \text{pes}$, $^x \text{otьsь} > \text{eť'ec}$ (etec), $^x \text{orzьnь} > \text{ražeň}$, $^x \text{tьnьkьjь} > \text{t'enkí}$ (tenký), $^x \text{dьrь} > \text{dvere}$ [14], $^x \text{pьkьlo} > \text{peklo}$, $^x \text{tьmьnica} > \text{t'emňic}$ (temnic)...
- b) *végződéseken*: $-\text{ьсь}$: $^x \text{žьnьсь} > \text{žněc}$ (žnec), de ilyen még: *vrabec*, *chlapec*, *žrebec*, *krahul'ec* (krahulec), *mravec*... . Soha nincs *-oc* alak.
 $-\text{ькь}$: $^x \text{domьčкь} > \text{domček}$, de *domčok* is, *vřšok*, de *Vřšok* [15], ezekben az esetekben azonban rendszerint *-ok* a képző, lásd lentebb.
 $-\text{ьль}$: $^x \text{grьдьль} > \text{hrjad'el'}$ (hriadel'), *kašel'*, *kotel'* stb.
 $-\text{ьб}$, $-\text{ьč}$, $-\text{ьд}$: képzőkből többnyire *-ob*, *-oč*, *-od*, de előfordul *-e*-vel is: *spravodl'iví* (spravodlivý), *spravedl'vi* is, *spoloční* de *společní* (spoločný) stb.
 $-\text{ьнь}$, $-\text{ьнь}$, végzésekéből *-eň*, *-en*, ritkán *-on* lesz: $^x \text{jedьнь} > \text{eden}$ (jeden), de *edon* is, *bubeň*, itt-ott *bubon*, *sršeň*, de sohasem *sršon*.
 Az *e* itt is megnyúlhat: $^x \text{věньсь} > \text{veňjec}$ (veniec), $^x \text{gьrньсь} > \text{hrňjec}$ (hrniec).
- $\text{ь} > o$: $^x \text{ovьsь} > \text{ovos}$, de *ovení* vagy *ósení* (ovosný v. ovsený), $^x \text{ocьsь} > \text{ocot}$, $^x \text{domьčкь} > \text{domčok}$, *hrnčok*, *chlapčok* stb. Itt is előfordul a *domček*, *chlapček* változat is, lásd fentebb.
- $\text{ь} > a/\acute{a}$: $^x \text{льнь} > \text{l'an}$, $^x \text{льгькьjь} > \text{l'achkí}$ (l'ahký), egy esetben nyúlás: $^x \text{chrьbьть} > \text{chrbát}$, mely szintén előfordul *chrbet* alakban is. „Zober ma na *chrbet*.” — (Vegyél a hátadra.) Itt is pejoratív értelemben használatos ez a változat.

A kettős alakok használatánál itt is két változat van, vagyis *-e-s* és *-o-s* változatok használatosak egymás mellett, mégpedig:

a) Párhuzamosan, jelentéskülönbség nélkül fordulnak elő: *eden-edon*, (jeden), *spravedl'ivi-spravodl'iví* (spravodlivý), *domček-domčok*, *chlapčok-chlapček*, melyek közül az *-ok* alakok általánosabbak.

b) Csak ritkán fordul elő, és szintén pejoratív értelmű a: *chrbát-chrbet* váltakozás. Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy ebben a nyelvjárásban a ь , ь vokalizálódása, illetve kiesése az irodalmi nyelvhez hasonlóan ment végbe. Ami eltérés

tapasztalható, az abból fakadhat, hogy a faluban nemcsak középszlovák nyelv-járást beszélő családok telepedtek le, hanem nyugatszlovák változatot beszélők is, bár ezek száma jóval kevesebb lehetett, mert a középszlovák alakok többnyire kiszorították az előbbieket által használt alakokat, csak itt-ott maradtak meg a nyugat-szlovák forma nyomai is.

A bemutatott sajátosság másik oka az lehet, hogy az irodalmi nyelv sem következetes a jerek vokalizálódása terén, hiszen mindkét jer vokalizálódhatott *e, o, a* (nyúlás esetén *ie, á*) magánhangzóvá. Ezt más szláv nyelvi hatásokkal magyarázzák, mások sajátos nyelvi fejlődést látnak benne.

A község nyelvjárásának szinte semmi kapcsolata sem volt az irodalmi nyelvvel, hiszen amikor az kialakult (1843, 1852) [16], akkor lakói már nyilván áttelepültek (vagy a XVIII. sz. végén, vagy a XIX. sz. elején) [17] az egységes szlovák nyelvterületől aránylag távol fekvő vidékre. Ezután viszont semmiféle kapcsolatuk nem volt az irodalmi nyelvvel. A faluban ugyan volt szlovák nyelvoktatás, de az a cseh *biblikus* (bibličina) nyelv felhasználásával történt, s leginkább a hitoktatásban merült ki. A községben még ma is ezt a nyelvet használják az egyházi szertartásokon, istentiszteleteken, mely mindössze annyiban változott, hogy a gót betűket felváltották a latin betűk. [18]

Megnehezíti a nyelvjárás alaposabb vizsgálatát, hogy a községnek nincsenek írott emlékei a XIX. sz. előtről. Ha magukkal hoztak volna ilyen emlékeket az ide-telepített szlovákok, akkor azok a XIX. században a két tűzvész martalécai lettek. [19]

Maradt az élő nyelv, melyet egy-két később odatelepedett, benősült vagy férjhezment magyar anyanyelvű lakos kivételével az egész község lakossága beszél.

Megnehezíti a vizsgált hangok fejlődésének teljesebb, tökéletesebb feldolgozását az is, hogy a lakosság szlovák nyelvi szókincse nagyon szegényes, sok szó kihalt ebből a nyelvből s ezeket más megfelelő kifejezésekkel helyettesítették, vagy körülírták, többnyire azonban magyar szavakat használnak helyettük, pl. *kost'* helyett *čunt* (a magyar *csont*-ból), *Novohrad* helyett a magyar *Nógrád* alakot használják, egyáltalán nem használják a **španě* szóból eredő *župan* alakot, hanem átvették a magyar *ispán* szót (mely szintén szláv eredetű). Nem ismerik a **švubec > švec* szót, bár a nőnemű *šokiňa* (ševkyňa) alakja megvan. [20]

Írásban a magyar abc-t használják, pl.: *Csi dátye, csi nyi, kúpime ván gyjóki cservenje csizsmi*. A Či dáte, či nie, kúpime vám dievke červené čizmy helyett. [21]

JEGYZETEK

- [1] Mindössze P. ONDRUS, *Stredoslovenské nárečia v Mad'arskej l'udovej republike* (Középszlovák nyelvjárások a Magyar Népköztársaságban), 1956. hoz példákat a község nyelvjárásából, s közöl néhány szemléltető szöveget *Skultéti Józseftől*(?), *Koza Mihálytól* és *Kúkely Pál Maraktól*, kiknek nevét helytelenül írja *Jozef Škultéty, Michal Koza* és *Pavel Kúkel'*—*Marek*, mert ezek így sohasem írták nevüket áttelepülésük (1947) előtt. J. STANISLAV, *Slovenský juh v stredoveku*. (A szlovák dél a középkorban), 1947, 438. lapon említi, hogy a község határában szláv helynevek vannak. J. SVETOŇ, *Slováci v Mad'arsku* (Szlovákok Magyarországon), 1942, a statisztikus magyarosítással kapcsolatosan közöl adatokat a községről.
- [2] J. STANISLAV, *Dejinjy slovenského jazka I* (A szlovák nyelv története I), 1957, 342., 345.
- [3] E nyelvjárás, mint ahogy az irodalmi szlovák nyelv is, nem tesz különbséget az *i* és az *y* kiejtése között, így mindig a fonetikus kiejtés szerint jelöljük az *i*-t, a könnyebbség kedvéért a nyelvjárás alaktól elütő szóalakokat zárójelben irodalmi formában is közöljük. Az itt közölt, és később is idézett ósláv alakok feltételezett vagy rekonstruált alakok (ezeket csillaggal jelöltük).
- [4] Ebben a nyelvjárásban a *dn* és a *dň* hangkapcsolatból általában *n*, illetve *ň* lett, pl.: *studňa > stuňa, spodně > spoňje, jedno > eno, slobodno > slobono, dnes > ňeska*, a *-ka* nyomatékosító képző. Vö. P. ONDRUS, i. m. 37. és J. STANISLAV, i. m. 549—50.

- [5] A jer törvényt A. HAVLIK fedezte fel, ezért *Havlik-törvénynek* is nevezik. Vö. J. STANISLAV, i. m. 344.
- [6] Vö. J. STANISLAV, i. m. 345.
- [7] *Kontrakció* (összevonás) abban az esetben jött létre, amikor a *j* hang intervokális helyzetbe került, s e három hangból egy, általában hosszú magánhangzó jött létre, pl.:* *pekŋjъ* > *peknj* (pekný), *λ pekŋaja* > *pekná* stb., vagyis az *ъjъ* > *i* (ý), az *aja* > *á* lett stb.
- [8] J. STANISLAV, i. m. 345., 470–7. és 521–3.
- [9] A nyelvjárási alakokat és idézett mondatokat falubeli emberektől (id. Bukran Pál, Márton Sándorné sz. Szikora Mária, Pálik Mihály) gyűjtöttem össze az E. PAULINY—J. ŠTOLC által összeállított *Dotazník pre výskum slovenských nářečí* (Atlas slovenského jazyka) (Kérdőív a szlovák nyelvjárások kutatásához.) (A szlovák nyelv atlasza), 1947 és az A. HABOVŠTIK—F. BUFFA által összeállított *Dotazník pre výskum slovenských nářečí II.* (Kérdőív a szlovák nyelvjárások kutatásához II) 1964. alapján.
- [10] A nyelvjárásban az *-iel*, *-ol* hangkapcsolatból *ó* lesz, pl.: *spadol* > *spadó*, *išiel* > *išo* stb.
- [11] Az *-ou* végződés ebben a nyelvjárásban szintén *ó* lesz. Vö. J. STANISLAV, *Dejiny slovenského jazyka II*, 1958., 157.
- [12] A községben a szlovák nyelvű istentiszteleteken a *Transcius* utódját, a *Spevníket* (énekes könyv) használják, mely közzismerten a *biblikus cseh nyelven* (*bibličtina*) íródtól, ebben szerepel így, ebből az alak, mely a községben állandó fordulatként is szerepel, a baj közeledését szokták a „*noc jest predě dvermi*” (az éjszaka az ajtó előtt) szállóigével jelezni.
- [13] *Márton Sándorné sz. Szikora Mária* magnetofonra vett szövegében a következő részlet: „*Česeme onje vonoka...*” (Fésüljük az izéket kifelé...), több mint valószínű a *tanuka* (dnu) analógiájára.
- [14] A *dvere* alakban a szóvégi *e*- a többes alanyeset végződése.
- [15] A község egyik helye, van a *Vršok* (domb) helynévvel szemben egy *Mal'i vršok* is, s ezért az előbbi megkülönböztetés szempontjából *Vel'ki vršok*-nak is nevezik.
- [16] Ekkor alakult ki a mai szlovák irodalmi nyelv. Vö. E. PAULINY, *Dejiny spisovnej slovenčiny I* (Az irodalmi szlovák nyelv története), 1966, 101—123.
- [17] Az áttelepülést nem lehetett eddig pontosan megállapítani, mert a falu a XIX. században kétszer is leégett, s a tűz martaléka lett minden írott emlék is, még az anyakönyvek is elégtek 1808. és 1849. a tűzvészek dátuma). Nem lehet helytálló, amit az egyik mesélő mondott, hogy 1870 körül telepedtek ide, mert erre a szájhagyomány alapján többen emlékeznének.
- [18] J. OBERUČ, *Sborník Zpěvníka evanělického 1842—1942*, 1942.
- [19] A lélkészlakon (parókián) található kéziratos visszaemlékezések, feljegyzések alapján, Vö. még BACSA P., *Zo sámsonházskeho nářečia* (Sámsonháza nyelvjárásából) c. egyetemi szakdolgozatot, kézirat.
- [20] Az *-ev*, *-iev*, *-ov* hangkapcsolatból *-ó* lesz, pl.: *ševkyňa* > *šókiňa*, *dievka* > *d'joka*, *chlapov* > *chlapó* stb., ez csak intervokális helyzetben nem következik be, pl.: *d'eva* (deva) *dovica* (vdova) stb. Vö. J. STANISLAV, i. m. 70—1.
- [21] A mondat a karácsonyi és újévi kántálás befejező mondata, mellyel nagyobb adakozó kedvre akarták hangolni a lányos anyákat. (Lejegyezte *Szikora László*.)
A tanulmányhoz felhasználtam még a következő forrásanyagot:
- ERNST T., Bölcsészettudományi értekezés, Adalékok a galgócói tót nyelvjáráshoz és Galgóc településéhez, 1932.
- GREGOR F., Píliszántó szlovák nyelvjárása, kandidátusi disszertáció, kézirat.
- HOLUB—KOPEČNÝ, Etymologický slovník jazyka českého, 1950.
- R. KRAJČOVIČ, *Náčrt dejin slovenského jazyka*, 1965.
- I. SIPOS, *Geschichte der slowakischen Mundarten des Bükkgebirges*, 1958.
- J. ŠTOLC, *Nářečie troch slovenských ostrovov v Maďarsku*, 1949.

VOKALIZOVANIE *ъ, ъ* V SLOVENSKOM NÁŘEČÍ OBCE SÁMSONHÁZA

P. Bacsa

Slovenské nářečie obce Sámsonháza je ešte vôbec nevypracované. V tejto krátkej štúdiu sa zaoberáme s realizovaním jerov. Vývoj týchto redukovaných hlások je v základoch totožný s vývojom spisovnej slovenčiny. Z *ъ ъ* pozostali hlásky *e, a, o* (alebo predĺžené *e > je* (*ie*), *a > á*). Rozdiel je v tom, že v tomto nářečí sa nachádzajú paralelné tvary, totiž v tom istom slove jestvuje tvar *s e-m a o-m*. To je výsledkom toho, že občania pochádzali nielen zo stredoslovenskej nářečovej oblasti, ale aj zo západoslovenského etnika. Väčšina presídlencov pochádza zo stredoslovenskej nářečovej oblasti, a preto sa tvary zo západoslovenčiny používajú už len v pejoratívnom význame.